

Parafia pw. św. Anny w Krzyżanowicach

(dekanat Tworków)

Historia

Pierwsze wzmianki o parafii w Krzyżanowicach pochodzą z dokumentów arcybiskupa gnieźnieńskiego z roku 1285. Kolejną wzmiankę znajdujemy w 1447 roku w rejestrze świętopietrza w dokumentach watykańskich.

Wówczas miejscowość nosiła nazwę Krzyżanowitz. Jej pochodzenie jest trudne do określenia. Niektórzy uważają, iż pochodzi ona od imienia *Crizan*, z kolei inni wywodzą ją po prostu od słowa *krzyż*. Warto jednak dodać, iż osadnictwo na tych ziemiach pojawiło się dużo wcześniej, bo już w epoce brązu. Świadczą o tym dokonane w Krzyżanowicach odkrycia archeologiczne.

W najdawniejszych czasach Krzyżanowice składały się z dwóch części, należących do rodziny Tworkowskich i Debeszów. Przez wieki obie części wielokrotnie zmieniały właścicieli: były sprzedawane, wchodziły w skład posagów, były dziedziczone przez nieraz bardzo dalekich krewnych zmarłych właścicieli. W jedną posiadłość Krzyżanowice zostały połączone w 1708 roku, a ich nowym właścicielem został baron Karol Gabriel von Wengerski (Węgierski).

W 1775 Krzyżanowice przeszły w ręce rodziny Lichnowskich, którzy zarządzali nimi i innymi podległymi im majątkami przez sześć pokoleń, aż do roku 1930.

W miejscowości przez wieki funkcjonował drewniany kościół. Trudno dokładnie stwierdzić czy przez cały czas była to jedna i ta sama świątynia. Ostatni drewniany kościół był pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny, miał murowaną wieżę, a w niej dwa dzwony.

Obecny kościół powstał w latach 1791–1793 w miejscu starej świątyni. Poświęcono go 22 października 1793 roku. Powstał kiedy parafia liczyła około 600 wiernych, stąd jego niewielkie wymiary. Nowy Dom Boży został poświęcony św. Annie.

Kościół reprezentuje charakterystyczny dla tego okresu styl późnobarokowy. Jego najstarszą częścią jest datowana na XV–XVI w. gotycko-renesansowa wieża. Ponadto fasadę świątyni zdobi neogotycki portal, nad którym widnieje kartusz herbowy fundatorów kościoła i jednocześnie ostatnich właścicieli Krzyżanowic: Lichnowskich.

Rodzina Lichnowskich ufundowała główny ołtarz w kościele, miała też swój prywatny chór. Ołtarz główny w stylu neobarokowym zawiera obraz św. Anny. W otoczeniu świątyni znajdują się groby proboszczów z przełomu XIX i XX wieku oraz dwa kamienne neogotyckie krzyże z II połowy XIX wieku. W krzyżanowickim pałacu gościli słynni kompozytorzy – Ludwig van Beethoven i Franciszek Liszt, którzy byli zaprzyjaźnieni z rodziną Lichnowskich.

W roku 1930 książę Wilhelm Lichnowski sprzedał pałac Siostrom Franciszkanom Maryi Nieustającej Pomocy, zaś resztę majątku upaństwowiono.

Ród Lichnowskich doczekał się niedawno upamiętnienia swojej historii przez nadanie ich nazwiska ulicy w Krzyżanowicach. W miejscowości postawiono również pomnik ku pamięci kompozytora Liszta.

Podczas II wojny światowej, w roku 1945, kościół został znacznie uszkodzony. Odbudowano go w latach 1947–1949.

Siostry franciszkanki

Siostry przybyły do Krzyżanowic z Privozu w Czechach w 1928 r. Po odkupieniu pałacu rozpoczęły w nim swoją działalność dobroczynną. Podczas II wojny światowej pałac służył jako szpital dla rannych żołnierzy. Aż do dzisiaj siostry prowadzą, wspólnie z osobami świeckimi, dom dla dziewczynek sprawnych inaczej zwany Pałacem Różanym. Swoją obecność w wiosce zaznaczają również pracą w parafii jako zakrystianki i katechetki. Wcześniej jako organistki i założycielki chóru młodzieżowego.

Chór Parafialny św. Anny

Od 1985 w parafii działa 4-głosowy chór mieszany, założony przez Leonarda Fulneczka. Śpiewacy przygotowują oprawę muzyczną z okazji większości uroczystości i świąt kościelnych. Chór znany jest z koncertów w Czechach, w Niemczech, na Węgrzech, występach na dożynkach i z różnych innych okazji. W swoim repertuarze posiada utwory w kilku językach. Muzycy dwa razy zdobyli pierwsze miejsce na festiwalu pieśni chóralnej do słów J. von Eichendorffa w Raciborzu.

Co roku, w ostatnią sobotę maja, chór organizuje koncert w parafii poświęcony pamięci Beethovena i Liszta.

Parafia – czasy najnowsze

Obecnie parafia obejmuje zasięgiem miejscowość Krzyżanowice i liczy 1500 mieszkańców. Na początku do parafii należał również Roszków, który jednak w 1995 roku został wyodrębniony jako osobna parafia. Od 1993 r. proboszczem parafii pw. św. Anny jest ks. Jerzy Witeczek. W parafii działają Róże Różańcowe, ministranci, lektorzy i Dzieci Maryi. W latach 1954 –1958 proboszczem parafii w Krzyżanowicach był ks. Henryk Grzondziel, który w 1959 r. został mianowany biskupem pomocniczym w Opolu.

W 1993 r. obchodzono jubileusz 200-lecia kościoła.

W 2000 r. z okazji Roku Świętego, kościół w Krzyżanowicach został wyznaczony przez ówczesnego arcybiskupa Alfonsa Nossola jako świątynia jubileuszowa. Krzyżanowice odwiedzały wówczas liczne pielgrzymki.

Źródła:

<https://www.nowiny.pl/egazeta/nowiny-raciborskie/2012-03-06/80223-parafia-pw-sw-anny-w-krzyzanowicach.html>

<http://www.peuk.fiiz.pl/pl/poi/3301309>

<http://www.nowiny.rybnik.pl/artykul,1488,urokliwe-krzyzanowice.html>

Fot. Wojciech Kaczmarczyk

Fot. Wojciech Kaczmarczyk

Fot. Wojciech Kaczmarczyk

Fot. Wojciech Kaczmarczyk